

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**Кафедра прикладної економіки та підприємництва**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ**

**до самостійного опрацювання лекційних модулів з дисципліни**

**«МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ  
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ»**

**для студентів галузі знань  
07 «Управління та адміністрування»  
спеціальності  
076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

**(кваліфікаційний рівень - магістр)**

**Дніпро**

**НГУ**

**2017**

Методичні вказівки до самостійного опрацювання лекційних модулів з дисципліни *Методичне забезпечення конкурентоспроможності стратегічних рішень* для студентів за напрямом підготовки *076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність «29» серпня 2017 року* – 14 с.

Розробники: Вагонова Олександра Григорівна, докт. екон. наук, професор, завідувач кафедри прикладної економіки та підприємництва Державного ВНЗ «НГУ»,  
Тимошенко Любов Вікторівна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри прикладної економіки та підприємництва Державного ВНЗ «НГУ»,  
Романюк Наталія Миколаївна, канд. екон. наук, доцент кафедри прикладної економіки та підприємництва Державного ВНЗ «НГУ».

Методичні вказівки затверджені на засіданні кафедри прикладної економіки та підприємництва

(назва)

Протокол від «\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2017 року № \_\_\_\_\_

Завідувач кафедри прикладної економіки та підприємництва

«\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2017 року \_\_\_\_\_ (проф. Вагонова О.Г.)  
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом підготовки (спеціальністю) 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(шифр, назва)

Протокол від «\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ року № \_\_\_\_\_

«\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ року Голова \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_)  
(підпис) (прізвище та ініціали)

**ЗМІСТ**

ВСТУП.....	4
1. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. САМОСТІЙНА РОБОТА ДЛЯ ОПАНУВАННЯ ЛЕКЦІЙНИХ МОДУЛІВ.....	
3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	14

## ВСТУП

Навчальна дисципліна "Методичне забезпечення конкурентоспроможності стратегічних рішень" – одна із дисциплін, що забезпечує високий рівень професійної підготовки слухачів магістратури. Місце і значення курсу визначається сучасними вимогами до теоретичної і практичної підготовки кадрів, професійна діяльність яких пов'язана з підприємницькою діяльністю в різних сферах економіки.

В освітньо-професійних програмах Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» до дисципліни «Методичне забезпечення конкурентоспроможності стратегічних рішень» віднесено такі результати навчання:

- уміти продукувати нові ідеї щодо розвитку підприємницьких, торговельних та біржових структур і впроваджувати їх;
- визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;
- вміти здійснювати теоретичні і прикладні дослідження у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності з використанням сучасних методів і технологій;
- здатність розробляти програми розвитку конкурентоспроможності суб'єкту підприємницької діяльності.

*Мета дисципліни:* поглиблення теоретичних знань, оволодіння сучасним методичним інструментарієм, практичними навичками з ефективного стратегічного управління конкурентоспроможністю підприємницьких структур у сучасних умовах бізнес-середовища.

## 1. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

### **1 Конкуентоспроможність як категорія й властивість організації в умовах ринку**

Сутність та види економічної конкуренції. Ринок як спільнота конкуруючих компаній. Конкуентоспроможність суб'єкта конкуренції та її основні ознаки.

### **2 Конкуентне середовище бізнес-структур.**

Основні складові конкуентного середовища. Державна політика в сфері регулювання конкуренції. Рушійні сили ринку та інтенсивність конкуренції. Аналіз діяльності конкуентів.

### **3 Конкуентні переваги підприємницької організації.**

Сутність та співвідношення понять «ринкові чинники успіху», «ключові компетенції», «конкуентні переваги». Властивості конкуентних переваг. Сфери формування та реалізації конкуентних переваг. Види та джерела формування конкуентних переваг.

### **4 Конкуентні стратегії.**

Система конкуентних стратегій підприємства. Стратегії надбання конкуентної переваги (загальні стратегії конкуренції). Стратегії конкуентної поведінки організації. Стратегія забезпечення конкуентоспроможності як комплексна стратегія. Ситуаційне проектування конкуентної стратегії.

### **5 Методичні основи оцінки конкуентоспроможності товару.**

Фактори, чинники та критерії конкуентоспроможності товару. Методи оцінки конкуентоспроможності продукції. Якість товару – основний важіль забезпечення його конкуентоспроможності. Основні підходи до управління конкуентоспроможністю товару.

### **6 Система та процес управління конкуентоспроможністю організації.**

Чинники, що визначають рівень конкуентоспроможності підприємства. Методи оцінки рівня конкуентоспроможності організації. Системно-ситуаційний підхід до управління конкуентоспроможністю підприємства. Специфічні особливості забезпечення конкуентоспроможності бізнес-організацій різних типів.

### **7 Розробка та забезпечення реалізації стратегічних програм підвищення конкуентоспроможності.**

Концепція розробки та забезпечення реалізації програми підвищення конкуентоспроможності бізнес-структури. Етапи розробки програми підвищення конкуентоспроможності.

### **8 Методичні основи розробки конкуентоспроможних управлінських рішень.**

Вимоги до якості і ефективності управлінських рішень. Співставність альтернативних варіантів управлінських рішень. Фактори співставлення альтернативних рішень.

## 2. САМОСТІЙНА РОБОТА ДЛЯ ОПАНУВАННЯ ЛЕКЦІЙНИХ МОДУЛІВ

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу курсу є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами, статистичними матеріалами.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Підготовка індивідуального науково-дослідного завдання.
2. Вивчення лекційного матеріалу.
3. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
4. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
5. Підготовка до дискусій, роботи в малих групах, тестування.

Викладач визначає обсяг самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності студента, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента.

### КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОДІАГНОСТИКИ

1. Що таке економічна конкуренція та якими є відмітні риси її сучасного трактування?
2. Що виступає предметом економічної конкуренції?
3. Що є спільного та відмінного між ціновою та неціновою конкуренцією?
4. Якими є форми конкуренції?
5. На яких рівнях протікає конкурентна взаємодія суб'єктів конкуренції?
6. Охарактеризуйте підходи до класифікації конкурентоспроможності.
7. Які основні складові конкурентного середовища?
8. Сутність державної політики в сфері регулювання конкуренції.
9. Що виступає інтенсивністю конкуренції?
10. Які типи ринкової поведінки підприємств виділяють в залежності від цілей, що переслідують підприємства?
11. Якими є основні ознаки конкурентоспроможності ринкового суб'єкта?
12. Дайте порівняльну характеристику основних ринкових структур.
13. Які об'єкти можуть характеризуватися такою властивістю як конкурентоспроможність?
14. Що являє собою конкурентне середовище підприємства?
15. На аналіз яких складових конкурентного середовища спрямована модель "П'яти сил конкуренції" М.Портера?
16. У яких формах реалізується державна політика в сфері регулювання конкуренції?
17. Які основні рушійні сили ринку звичайно ініціюють зміни умов конкуренції в галузі?

18. Які фактори впливають на інтенсивність суперництва між підприємствами (силу конкурентної боротьби)?
19. За допомогою яких методик і показників визначається рівень інтенсивності конкуренції на конкретному ринку?
20. За якими критеріями здійснюється типологізація конкурентів?
21. Охарактеризуйте підходи до аналізу конкурентів, виділіть їх переваги та недоліки
22. На яких об'єктах, на думку Майкла Портера, слід концентрувати увагу під час аналізу конкурентів?
23. У якій послідовності виконується аналіз конкурентів за допомогою карти стратегічних груп конкурентів?
24. Який зміст вкладається у поняття «ключові фактори успіху»?
25. Що є спільного та відмінного між ринковими факторами успіху та ключовими компетенціями?
26. Якими чинниками визначається ступінь задоволення споживача покупкою?
27. Що таке конкурентні переваги підприємства?
28. Якими властивостями характеризуються конкурентні переваги?
29. У чому полягає сутність концепції „Ланцюгу створення вартості”?
30. Якими є основні положення концепції „Стратегічних зон господарювання”?
31. Які різновиди конкурентних переваг виділяються за критерієм «джерела створення та можливість імітації»?
32. Які специфічні стадії еволюції пройшли конкурентні переваги протягом ХХ ст.?
33. У чому проявляється взаємозв'язок базової стратегії конкуренції та конкурентних переваг?
34. Який зміст вкладається у поняття «конкурентна стратегія»?
35. Що являє собою система конкурентних стратегій та які різновиди стратегій вона охоплює?
36. Що є характерним для кожної з трьох генеричних стратегій конкуренції М.Портера?
37. Які основні типи наступальної стратегії конкурентної поведінки виділяють сучасні дослідники?
38. В яких формах реалізуються оборонні стратегії конкурентної поведінки?
39. Які складові охоплює стратегія забезпечення конкурентоспроможності підприємства?
40. Якими є базові принципи формування конкурентної стратегії?
41. Який інструментарій використовується у процесі розробки системи конкурентних стратегій?
42. Яким чином здійснюється проектування стратегії конкуренції для підприємств з різним ступенем домінування на ринку?
43. Якими є шляхи та засоби адаптації стратегії конкуренції до особливостей структури конкурентного середовища та динаміки ринку?

44. Що таке конкурентоспроможність товару?
45. Які характеристики товару виступають в якості критеріїв його конкурентоспроможності?
46. Як класифікуються чинники, що визначають конкурентоспроможність товару?
47. Яких принципів слід дотримуватись при оцінці конкурентоспроможності товарів?
48. З яких стадій складається процес оцінки рівня конкурентоспроможності товару?
49. Які методи оцінки конкурентоспроможності виділяються за формою представлення результатів оцінки?
50. У чому полягає сутність методу розрахунку інтегрального показника конкурентоспроможності товару?
51. Якою є основна мета управління конкурентоспроможністю товару за Ф.Котлером?
52. Який сенс вкладається у поняття «якість продукції»?
53. Охарактеризуйте групи факторів, що впливають на рівень якості продукції.
54. Яке місце займає стандартизація у забезпеченні якості і конкурентоспроможності продукції?
55. Якими є основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару?
56. У чому полягає сутність комплексного підходу до управління конкурентоспроможністю товару?
57. Якою є специфіка відтворювально-еволюційного підходу до управління конкурентоспроможністю товару?
58. Назвіть перспективні шляхи забезпечення конкурентоспроможності продукції українських підприємств.
59. Які чинники визначають рівень конкурентоспроможності підприємства?
60. Якими є ключові аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємства?
61. На яких принципах ґрунтується оцінка рівня конкурентоспроможності підприємства? Які етапи охоплює загальний порядок дослідження, оцінки та, в цілому, управління конкурентоспроможністю підприємства?
62. Яким чином класифікуються методи оцінки конкурентоспроможності підприємства за формою представлення результатів оцінки?
63. Які методи входять до групи комплексних методів оцінки конкурентоспроможності підприємства? Якими є переваги та недоліки кожного з них?
64. У чому полягає мета та що є об'єктом управління конкурентоспроможністю підприємства?
65. Які фізичні та юридичні особи можуть виступати суб'єктами управління конкурентоспроможністю підприємства?



66. Реалізацію яких управлінських функцій передбачає управління конкурентоспроможністю підприємства?

67. 9. Які дії включає в себе процес управління конкурентоспроможністю підприємства?

68. Якою є типологія бізнес-організацій за різними ознаками та якими є специфічні особливості забезпечення конкурентоспроможності бізнес-організацій різних типів?

69. Що являє собою програма підвищення конкурентоспроможності?

70. Які принципи покладаються в основу управління розробкою та реалізацією програми підвищення конкурентоспроможності?

71. Охарактеризуйте основні засоби підвищення конкурентоспроможності підприємства.

72. Якими є найбільш поширені групові форми підвищення конкурентоспроможності?

73. У яких основних сферах здійснюється підвищення конкурентоспроможності на підприємстві.

74. Які загальні дії охоплює процес розробки та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства?

75. Якими є зовнішні та внутрішні передумови, що визначають необхідність розробки програм підвищення конкурентоспроможності?

76. За яких передумов успіх розробки та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства є максимально імовірним?

77. Які стадії охоплює процес розробки програми підвищення конкурентоспроможності?

78. З якими суттєвими ризиками пов'язана реалізація програми підвищення конкурентоспроможності.

79. Охарактеризуйте складові та послідовність контролю програми (проекту) підвищення конкурентоспроможності.

80. У чому полягає специфіка вітчизняного підходу до забезпечення конкурентоспроможності національної економіки?

81. Яким є міжнародний досвід реалізації різноманітних програм, спрямованих на покращення ринкового положення конкретних підприємств, розв'язання їх внутрішніх проблем та формування стійких конкурентних позицій?

### **Завдання для підготовки до дискусій**

1. Економічна конкуренція та відмітні риси її сучасного трактування. Цінова та нецінова конкуренція : спільне та відмінне.

2. Типи ринкової поведінки підприємств. Основні ознаки конкурентоспроможності ринкового суб'єкта.

3. Конкурентне середовище підприємства. Модель "П'яти сил конкуренції" М.Портера.

4. Державна політика в сфері регулювання конкуренції.

5. Методики і показники визначення рівня інтенсивності конкуренції на конкретному ринку.

6. Аналіз конкурентів за допомогою карти стратегічних груп конкурентів. Ринкові фактори успіху та ключові компетенції.

7. Конкурентні переваги підприємства. Стадії еволюції конкурентних переваг.

8. Сутність концепції „Ланцюгу створення вартості”.

9. Основні положення концепції „Стратегічних зон господарювання”.

10. Різновиди конкурентних переваг за критерієм «джерела створення та можливість імітації».

11. Типи наступальної стратегії конкурентної поведінки.

12. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Базові принципи формування конкурентної стратегії.

13. Конкурентоспроможність товару. Характеристики товару, що виступають в якості критеріїв його конкурентоспроможності.

14. Класифікація чинників, що визначають конкурентоспроможність товару. Принципи оцінки конкурентоспроможності товарів.

15. Методи оцінки конкурентоспроможності за формою представлення результатів оцінки. Стадії процесу оцінки рівня конкурентоспроможності товару.

16. Сутність методу розрахунку інтегрального показника конкурентоспроможності товару.

17. Основна мета управління конкурентоспроможністю товару за Ф.Котлером.

18. Сутність поняття «якість продукції». Групи факторів, що впливають на рівень якості продукції.

19. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару.

20. Сутність комплексного підходу до управління конкурентоспроможністю товару.

21. Специфіка відтворювально-еволюційного підходу до управління конкурентоспроможністю товару.

22. Перспективні шляхи забезпечення конкурентоспроможності продукції українських підприємств.

23. Чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства. Ключові аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

24. Принципи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства. Етапи аналізу, оцінки та, в цілому, управління конкурентоспроможністю підприємства.

25. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства за формою представлення результатів оцінки.

26. Методи, що входять до групи комплексних методів оцінки конкурентоспроможності підприємства. Переваги та недоліки.

27. Мета та об'єкт управління конкурентоспроможністю підприємства.

28. Управлінські функції, що передбачає управління конкурентоспроможністю підприємства.

29. Типологія бізнес-організацій за різними ознаками та специфічні особливості забезпечення конкурентоспроможності бізнес-організацій різних типів.

30. Програма підвищення конкурентоспроможності. Принципи управління розробкою та реалізацією програми підвищення конкурентоспроможності.

31. Основні засоби підвищення конкурентоспроможності підприємства. Групові форми підвищення конкурентоспроможності.

32. Основні сфери підвищення конкурентоспроможності на підприємстві. Загальні дії процесу розробки та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства.

33. Зовнішні та внутрішні передумови, що визначають необхідність розробки програм підвищення конкурентоспроможності. Стадії процесу розробки програми підвищення конкурентоспроможності.

34. Ризики, пов'язані із реалізацією програми підвищення конкурентоспроможності. Складові та послідовність контролю програми (проекту) підвищення конкурентоспроможності.

35. Специфіка вітчизняного підходу до забезпечення конкурентоспроможності національної економіки.

36. Міжнародний досвід реалізації різноманітних програм, спрямованих на покращення ринкового положення конкретних підприємств, розв'язання їх внутрішніх проблем та формування стійких конкурентних позицій.

37. Сучасні принципи менеджменту якості. Функції управління якістю. Схема управління якістю в організації за циклом Демінга.

38. Поняття, принципи та умови реалізації концепції загального управління якістю (TQM). Особливості найвідоміших моделей оцінювання підприємств за критеріями премій якості: США, Японії, країн Європи, України.

39. Призначення та структура стандартів ISO 9000, QS 9000, GMP. Сертифікація систем якості на відповідність стандартам ISO 9000.

40. Порядок розроблення та впровадження СУЯ в діяльність суб'єктів господарювання. Поняття та види аудиту якості.

### **3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

#### **Законодавчі акти**

1. Податковий кодекс України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Господарський кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. — К.: Істина, 2003. — 208 с.

3. Закон України «Про підприємництво» – поточна редакція від 05.04.2015 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-12>

4. Закон України «Про акціонерні товариства» – поточна редакція від 11.06.2017 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

5. Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» – поточна редакція від 10.06.2012 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>

6. Закон України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” – поточна редакція від 28.09.2017 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

7. Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців” від 15 травня 2003 р. № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 15. – С. 203. – поточна редакція від 01.01.2017 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

9. Закон України “Про фінансовий лізинг” від 11 грудня 2003 р. № 1381-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 42. — С. 97. – поточна редакція від 16.01.2004 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>

10. Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” від 9 липня 2003 р. № 1058-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 27. — С. 69. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>

### Базова

1. Дікань В.Л. Управління конкурентоспроможністю корпорацій в Європі : підручник / В.Л. Дікань, В.І. Савчук. – К. : Вид-во "Знання", 2004. – 207 с.

2. Демиденко С. Л. Особливості стратегічного аналізу середовища підприємства – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4290>

3. Кузьмін О. Є. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): [навчальний посібник] / О. Є. Кузьмін, Н. І. Горбаль – Львів : Вид. Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. – 188 с.

4. Ільчук М.М. Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК. [навчальний посібник] / М.М. Ільчук, І.А. Коновал – К. : ЗАТ «НІЧЛАВА», 2013. – 275с.

5. . Отенко І. П. Управління конкурентними перевагами підприємства / І. П. Отенко, Є. О. Полтавська.– Харків : ХНЕУ, 2005.– 212 с.

6. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Підручник/ Ю. Б. Іванов, М. О. Кизим, О. М. Тищенко, О. Ю. Іванова, О. В. Ревенко , Т. М. Чечетова-Терашвілі. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2010. – 320 с.

7. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник. С.М. Клименко, Т.В. Омеляненко., Д.О. Барабась, А.В. Вакуленко, О.С.Дуброва / – К.: КНЕУ, 2006. - 527 с.

8. Портер М. Стратегія конкуренції / М. Портер; пер. с англ.– К. : Основи,

1998. – 390 с

9. Формирование конкурентной позиции предприятия в условиях кризиса: Монографія / А. Н. Тищенко, Ю.Б. Иванов, Н. А. Кизим, Е. В. Ревенко, Т. М. ЧечетоваТерашвили / Под общ. ред. А. Н Тищенко.– Х. : ИД «ИНЖЭК», 2007.– 376 с.

10. Харилло Х.К. Стратегічна логіка: логічна основа розв'язання стратегічних проблем бізнесу / Х.К. Харилло: Пер. с англ. – Дніпропетровськ : Баланс Бізнес Букс, 2005. – 304 с.

11. Шевченко Л. С. Конкурентное управление / Шевченко Л. С. Учеб. пособ.– Харьков : Эспада, 2004.– 520 с.

12. Шершньова З. Є. Стратегічне управління / З. Є. Шершньова : Підручник.– К. : КНЕУ, 2004.– 699 с.

### Допоміжна

13. Головкова Л. С. Управління конкурентоспроможністю потенційних можливостей підприємства в умовах кризи / Л. С. Головкова // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємство. – 2009. – № 4. – С. 48.

14. Жилінська Л.О. Розробка комплексу заходів щодо підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств / Л. О. Жилінська // Держава та регіони. Сер.: Економіка та підприємництво. - 2014. - № 1. - С. 73-80.

15. Кузнєцова А.С. Інноваційний розвиток як фактор конкурентоспроможності підприємств / А. С. Кузнєцова, Т. А. Федотова // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. - 2012. - № 2 (18) - С. 96-99.

16. Макара О.В. Конкурентоспроможність економічного середовища в Україні. Порівняльний аналіз рейтингів окремих країн – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://eip.org.ua/docs/EP\\_07\\_2\\_43\\_uk.pdf](http://eip.org.ua/docs/EP_07_2_43_uk.pdf)

17. Миронюк Т.І. Сучасні проблеми та методи оцінки конкурентоспроможності / Т. І. Миронюк // Економіка харч. пром-сті. - 2014. - № 1. - С. 35-37.

18. Тищенко О. М. Проблеми формування конкурентних переваг підприємства / О. М. Тищенко, М. О. Кизим, О. Ю. Іванова // Теоретичні та прикладні питання економіки, 2008. – Вип.15. – С.141 – 153

19. Савельєв В. В. Стратегічний аналіз бізнес середовища при формуванні глобальної маркетингової стратегії – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.agrosvit.info/pdf/11\\_2010/13.pdf](http://www.agrosvit.info/pdf/11_2010/13.pdf)

20. Проскурович О.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства із застосуванням системного підходу / О. В. Проскурович, С. І. Пасічник // Вісн. Хмельниц. нац. ун-ту. Сер.: Економіка. - 2013. - Т. 1, № 2. - С. 29-33.

21. Фют А.А. Проблеми оцінки рівня конкурентоспроможності промислових підприємств / А. А. Фют // Вісн. Хмельниц. нац. ун-ту. Сер.: Економіка. - 2013. - Т. 1, № 2. - С. 7-11.

22. Шпак Н. О. Конкурентоспроможність малих промислових підприємств як вагомий чинник їх претензій на рейтингові місця на оптових

ринках / Н. О. Шпак, Т. Ю. Кирилич // Економіка та держава. - 2013. - № 4. - С. 51-56.

23. Шпильова В.О. Ідентифікація факторів конкурентоспроможності сучасного підприємства в процесі формування його конкурентних переваг / В. О. Шпильова // Інвестиції: практика та досвід. - 2014. - № 4. - С. 58-61.

### **Інформаційні ресурси**

1. Інформаційні та звітні дані акціонерних товариств, представлені на сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України [www.smida.gov.ua](http://www.smida.gov.ua).

2. Ресурси Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського ([www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua)).

3. Навчальні посібники, довідники бібліотеки ДВНЗ "НГУ".

4. Податковий кодекс України, інші нормативні документи сайту Верховної ради України (<http://rada.gov.ua/>).

5. Матеріали Державного комітету статистики України ([www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)), в тому числі його регіональних відділень.